

10. ÉVFORDULÓ

A Romániának nyújtott uniós támogatás beváltja a hozzáfűzött reményeket

Az idén lesz tíz éve annak, hogy Románia tagja lett az Európai Uniónak. Ebben az áttekintésben utánajárunk annak, hogy milyen hatást gyakorolt az uniós támogatás az országra és annak lakosságára.

Ez az ország hihetetlenül változatos tájképpel, gazdag kultúrával és hagyományvilággal, valamint eposzba illő történelemmel rendelkezik. Területén beszélik Kelet-Európa egyetlen újlatin nyelvét, és hét UNESCO világörökségbe felvett helyszínt tartanak számon, többek között a változatos élő- és növényvilágnak otthont adó Duna-deltát.

Talán viszonylag kevésbé ismert tény, hogy Románia a maga nagyjából 19,9 milliós lakosságával az Unió hetedik legnépesebb tagállama, és stratégiai fontosságú helyet foglal el a kontinens keleti és nyugati, valamint északi és déli fele között. Ezért nem okozott meglepetést, hogy tíz évvel ezelőtt, az újév előestéjén, amikor az óra elütötte az éjfélét, az öröm és lelkesedés tapintható volt az egész országban, a legnépesebb városoktól a legeldugottabb falvakig.

Románia uniós csatlakozását valóban úgy ünnepelte a lakosság, mint modern történelmének egyik legjelentősebb fegyvertényét – jól megérdemelt elismerését az általa tett hatalmas erőfeszítésnek és áldozatnak, amely ugyanakkor egyértelmű jelét adta annak, hogy az ország és annak jövője Európában van.

Magasba szárnyalt a remény és a várakozás, akárcsak az ország előtt álló kihívások száma – az uniós csatlakozás semmi esetre nem jelentette sem „az út végét”, sem a könnyű élet kezdetét, hanem inkább a változás hosszú folyamatának és a társadalmi, gazdasági és politikai fejlődésnek a folytatását. Napjainkban, 10

évvel később, a románok már érzékelik e történelmi választás mindennapi életükre gyakorolt hatását.

Az érzékelhető pozitív hatások egyike Románia elmúlt évekbeli erőteljes gazdasági teljesítménye, amelynek háttérben alacsony munkanélküliség és stabil ipari tevékenység mellett elért folyamatos növekedés áll. Csökkenőben van a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztés. Kulcsfontosságú reformokat valósítottak meg a munkaerőpiac, a közigazgatás, az oktatás és a szociálpolitika terén, emellett jelentős infrastrukturális beruházások történtek.

Mindezek gyakorlati megvalósítása azonban stratégiai irányítást és létfontosságú erőforrásokat igényel. Pontosan e tekintetben játszanak kulcsfontosságú szerepet az EU által támogatott beruházások. Az ország uniós tagságának kezdetétől fogva, 2007 és 2013 között közel 20 milliárd EUR támogatáshoz jutott a kohéziós politikan és annak eszközei – az Európai Regionális Fejlesztési Alapon, az Európai Szociális Alapon és a Kohéziós Alapon – keresztül. E forrásoknak köszönhetően Románia jelentős eredményeket ért el, és immár számos pozitív történetről tud beszámolni.

A gazdasági potenciál felszabadítása

A kohéziós politika által támogatott beruházások különösen a globális gazdasági zűrzavar közepette töltötték be létfontosságú szerepet a gazdaság növekedési potenciáljának felszabadításában, valamint új munkahelyek és lehetőségek létrehozásában – különösen a kisvállalkozások tekintetében. A nemrégiben elvégzett hatásvizsgálatból kiderül, hogy az EU pénzügyi támogatásának köszönhetően 2007 és 2014 között az újonnan teremtett munkahelyek száma megha-

ladta a 35 ezret, és több mint 1200 kis- és középvállalkozás (kkv) részesült támogatásban. Becslések szerint ezek a beruházások 2015-ben a GDP 4%-os többletnövekedését eredményezték.

Az uniós támogatás emellett bővítette a csúcstechnológia-ipar kutatási kapacitását is. Kiváló példa erre az atomfizika területét érintő innovatív „Extrém Lézerfény Infrastruktúra” (Extreme Light Infrastructure, ELI), egy jelentős nemzetközi lézerkutató infrastruktúra, amelynek létrehozásában három európai ország (Románia, Magyarország és a Cseh Köztársaság) kutatói vesznek részt. Ezen úttörő európai kutatási konzorcium egyik részét az Ilfov megyében található Măgurele-ben hozták létre.

A gazdaságban alkalmazott innováció egyik különösen inspiráló példáját nyújtja a Románia észak-keleti részén üzemelő Ratis Serv kisvállalkozás, amely az általa elnyert uniós forrást kiváló minőségű precíziós mechanikai feldolgozógépek beszerzésére fordította. E beruházás révén a vállalkozás világszerte számos ipari óriás fontos beszállítójává vált (lásd külön írásunkat).

A beruházás, amely előrevisz és védelmez

Egy másik ágazat, ahol az uniós beruházások kézzelfogható eredményt hoztak, a közlekedés. Egyfelől lezajlott az ország közlekedési infrastruktúrájának átfogó korszerűsítése azzal a céllal, hogy javítsa az Unió többi tagjával való összeköttetést. Az A1-es autópálya felújítása például könnyebbé tette a járművezetők számára a Magyarországra és az azon keresztül történő utazást. Másfelől – például az Erdélyi-középhegység elszigeteltebb területein húzódó – helyi és megyei közutakba tett kisebb léptékű beruházások mind a helyi lakosok, mind a turisták számára megkönnyítették a helyi és regionális mobilitást.

Az uniós források emellett támogatást nyújtottak a szegénység és a társadalmi kirekesztés árnyékában élők számára is, finanszírozást nyújtva mintegy 500 iskola és több mint 200 szociális ellátóközpont felújításához, korszerűsítéséhez és felszereléséhez.

Az EU által ösztönzött beruházások hozzáadott értéke különösen látványos a környezetvédelmi ágazatban: a 3 milliárd EUR-t meghaladó értékű beruházás a lakosság döntő többsége számára jelentősen javította az ivóvízellátást nyújtó és szennyvízkezelő szolgáltatásokat.

Számvetés és új beruházások előkészítése

Kétségtelen, hogy az állami beruházások több mint 25%-át kitevő uniós támogatás jelentős finanszírozási forrást képvisel Romániában. A támogatás hasznosításának első időszaka azonban jelentős kihívások elé állította az országot, és feltárt néhány szűk keresztmetszetet az adminisztratív kapacitás, az eljárások hatékonysága és az általános koordináció terén.

Az utóbbi években a román hatóságok jelentős erőfeszítést tettek a végrehajtás minőségének és hatékonyságának javítása érdekében. Az Európai Bizottság mindig is támogatta Romániát ebben a törekvésében, például a regionális politikáért felelős biztos, Corina Crețu által létrehozott Végrehajtás-javítási Munkacsoport által végzett nagyszerű munka révén. A munkacsoport támogatást és segítséget nyújtott Romániának a projektek előkészítésének és végrehajtásának felgyorsításához, miközben megerősítette adminisztratív kapacitását és felszámolta a szűk keresztmetszeteket.

Ezeket az értékes tanulságokat teljes egészében hasznosítani kell most, hogy újabb nagyszerű lehetőség áll Románia előtt. 2014 és 2020 között ugyanis az ország több mint 30 milliárd EUR támogatásban részesül majd az európai strukturális és beruházási alapokon keresztül. Ezt a jelentős összeget stratégiai fontosságú fejlesztési területek támogatására fogják fordítani, egyebek mellett a városfejlesztési stratégiák és városi mobilitási tervek megvalósítására, illetve energiahatékonysági és hulladékkezelési programokra. A román városok első alkalommal kapnak lehetőséget arra, hogy befektessenek a mobilitás élénkítésébe és fenntarthatóbbá tételébe azáltal, hogy az autós közlekedéssel szemben előnybe részesítik a hatékony tömegközlekedési rendszereket, továbbá csökkentik a lakó- és középületek energiafelhasználását.

A programozási időszak egyéb prioritásai közé tartozik a gyermekek és a fogyatékosokkal élők intézményi ellátása helyett a közösségi ellátásokra való átállás, valamint a közegészségügyi ellátás átalakítása a rendszer hozzáférhetőségének és hatékonyságának javítása érdekében. A nagyobb közlekedési infrastruktúrák – például a Nagyszabent Pitești-vel összekötő autópálya –, valamint a kritikus energetikai és környezetvédelmi infrastruktúrák terén eszközölt további beruházások révén felszámolhatóvá válnak majd a növekedés és a kohézió útjában álló tartós kihívások.

Nagy lehetőségeket kaptunk, és a stratégiai tervezés és értékelés megerősítése érdekében hozott intézkedések segítségével, továbbá az érdekeltek és a civil társadalom aktív részvétele, valamint az állami és magán beruházások előtt álló akadályok eltávolítása révén jelentős mértékű javulás várható.

Ahogy azt Crețu biztos nemrégiben megfogalmazta: „Joggal vagyok büszke a Románia által elért eredményekre, ugyanakkor szeretném látni, hogy az ország még sikeresebben használja ki az uniós beruházás nyújtotta lehetőségeket. Románia sikere a kohéziós politika egészének sikerességét támasztaná alá, ami ütőképes kártyaként szolgálna a jövőben.”

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/atlas/romania/

< Bogdan-Ștefan Avădanei és Pavel Petrariu a Ratis Serv vállalatnál.

TECHNOLÓGIA A BAJNOKOKNAK

A növekvő gazdaságokra jellemző, hogy vállalkozóik támogatást kapnak ötleteik megvalósításához. A Románia észak-keleti részén működő Ratis Serv kisvállalkozás a kapott uniós forrást kiváló minőségű berendezések, vagyis új precíziós mechanikai feldolgozógépek beszerzésére fordította.

Három évtizednyi tapasztalattal a háta mögött a kkv amellet, hogy továbbra is biztosítani tudta ügyfeleinek rövid határidőn belüli ellátását élvonalbeli termékekkel, képesnek bizonyult új partnerségek kialakítására is.

Az uniós támogatás révén új munkahelyeket is teremtett, valamint növelte termékeinek és szolgáltatásainak minőségét és mennyiségét. A Ratis Serv ma már számos ügyfélnek dolgozik, többek között olyan csúcstechnológiás vállalkozásoknak, mint a Boeing, az Airbus és a Renault. Ha pedig ez még nem lenne elég bizonyíték arra, hogy beruházásai megtérültek, akkor eláruljuk: 2013-ban a román vállalat állította elő a Renault Forma-1-es versenyautóinak néhány alkatrészét, amelyek egyike megnyerte a világbajnokságot. Az uniós támogatással készült román minőségi termékek hozzájárultak a világ legnépszerűbb versenyautós bajnoki címének elnyeréséhez!

NAGYVÁRAD: A VÁROSFEJLESZTÉS RAGYOGÓ PÉLDÁJA

Ha valaha is elgondolkozott azon, hogyan alakítja át az uniós támogatás a városokat, akkor Nagyvárad példája megadhatja kérdésre a választ. Az erdélyi várost bátran nevezhetjük a forráshasznosítás bajnokának, hiszen a 2007–2013 közötti időszakban 247 millió EUR értékű finanszírozási szerződést kötött.

A beruházások az idegenforgalomra, az egészségügyi és szociális ellátásra, a közlekedési infrastruktúrára, az oktatásra és a kutatásra, a környezetvédelemre, valamint a vállalkozásfejlesztésre összpontosítottak. A projektek eredményei mindennél jobban bizonyítják a rendelkezésre álló források teljes mértékű kihasználásának fontosságát. A források révén átalakult város tárt karokkal fogadja mind a vállalkozásokat, mind az embereket: 2015-ben a turisták háromszor annyi éjszakát töltöttek el Nagyváradon, mint 2010-ben, míg a vállalati beruházások összege elérte a 285 millió EUR-t.

Napjainkban a város a külföldi vállalkozások kedvelt központjává vált, míg a beruházások legfőbb közvetlen hasznát a lakosság élvezi, hiszen a munkanélküliségi ráta öt év alatt csaknem a negyedére csökkent. Nagyvárad valóban példaértékű Románia valamennyi városa számára. Amit az ország saját erejéből 50 év alatt tudott volna megvalósítani, azt az uniós források segítségével sikerült mindössze 10 év alatt elérni, ami a város felgyorsult és fenntartható fejlődéséhez vezetett.

^ A nagyváradai Piața Unirii (Egység tere) felújított és korszerűsített képe.

^ Új villamosok közlekednek a korszerűsített állomások között Kolozsváron.

KOLOZSVÁR: JOBB TÖMEGKÖZLEKEDÉS EGY NYÜZSGŐ VÁROS SZÁMÁRA

Az Erdély szívében elhelyezkedő Kolozsvár jól hasznosította az uniós forrásokat. A zenei fesztiváljairól híres város ezt a jól megérdemelt hírnevet és a számtalan új turistát tömegközlekedési rendszerének régóta áhított korszerűsítésével fogadta. A román város egyik legforgalmasabb közlekedési útvonalának modernizálására az ERFA által biztosított közel 11 millió EUR nyújtott lehetőséget. Ma már új villamosszerelvények járnak sorra a felújított állomásokon, az utazási idő megfeleződött, a zajszennyezés pedig jelentősen visszaesett.

A kommunista időkből fennmaradt infrastruktúra lecserélésére irányuló beruházás úgy tűnik, meghozza a gyümölcsét. A hatóságok becslése szerint az új villamosok, sínpárok és állomások révén 10%-kal fog emelkedni az utasok száma. Ez jó hír a környezet számára, mert az elektromos villamosok számának és minőségének növelése nem csupán az utazást teszi gyorsabbá és biztonságosabbá, hanem a nyüzsgő város levegőjét is tisztábbá teszi. Pozitív fejlemény az üzleti környezet számára is, mivel ez a beruházás növeli a város vonzerejét, és tovább erősíti Kolozsvárnak az észak-nyugati régió növekedési központjaként betöltött szerepét.

FELDOLGOZOTT ELEKTRONIKUS HULLADÉK INNOVATÍV HASZNOSÍTÁSA

A csúcstechnológián alapuló innovációt a nagyközönség általában a globális nagyvállalatokkal hozza összefüggésbe. A Jászvásárban működő SC All Green SRL kisvállalkozás példája azonban azt mutatja, hogy az innováció kisebb léptékben is megvalósítható, ami ráadásul azzal az előnnyel is jár, hogy a vállalat megőrzi kapcsolatát az adott régió belső rendelkezésre álló potenciállal.

A projekt már a kezdetektől a régióban rejlő potenciál kiaknázására törekedett – legyen szó az elektronikus hulladék innovatív feldolgozása révén nyert nyersanyagokról, vagy akár a helyi egyetemeken végzett, kiválóan képzett PhD fokozattal rendelkező szakemberekről –, hogy az elektronikus hulladékból nyert nanoszerkezetű por felhasználásával elektromágneses árnyékoló rendszereket állítson elő. A projekt különlegességét az adja, hogy (a helyi K+F+I intézetekkel való együttműködés révén) megvalósult a kutatás, a technológiai innováció és a kereskedelmi fejlesztés összekapcsolása, emellett pedig az újrahaznosított anyagok innovatív felhasználása az elektromágneses árnyékoló rendszerek előállításának során.

CALAFAT-VIDIN HÍD: SZOROSABB KÖTELÉKEK ROMÁNIA ÉS BULGÁRIA KÖZÖTT

Bár a Duna vize közel 500 kilométer hosszú szakaszon választja el egymástól Romániát és Bulgáriát, négy évvel ezelőttig a két országot mindössze egyetlen híd kötötte össze. 2013-ban viszont a romániai Calafat és a bulgáriai Vidin között megnyílt a második híd, felváltva a két város összeköttetését korábban biztosító kompokat. A Kohéziós Alap 70 millió EUR összegű támogatásával megépült híddal egy, a két ország között 1925-ben indított projekt valósult meg.

A romániai Gyurgyevó és a bulgáriai Ruse között húzódó híd alternatívájaként szolgáló híd kiszámítható közúti és vasúti kapcsolatot teremtett a két tagállam között. A IV. páneurópai közlekedési folyosó részét képező két kilométer hosszú híd révén az utazók az Európai Unió területének elhagyása nélkül juthatnak el Görögországba. A projekt ösztönzőleg hatott a két ország közötti együttműködésre, megnyitva az utat a Dunán átvelő további infrastrukturális projektek számára.

“Az európai pénzügyi támogatás lehetővé tette a régiókban működő vállalkozók számára termelésük korszerűsítését és új piacok meghódítását. A Ratis Serv és az All Green vállalat által véghezvitt projektek inspirációt nyújthatnak mindazok számára, akik üzleti elképzeléseiket régiókban kívánják megvalósítani, és az Észak-keleti Regionális Fejlesztő Ügynökség készen áll arra, hogy megsokszorozza az uniós alapok felhasználása révén született hasonló sikertörténetek számát. Az innovatív és ambiciózus vállalkozások számíthatnak csapatunk támogatására, amely segítségnyújtás révén elősegíti a vállalkozásfejlesztést a helyi és nemzeti piacokon, valamint támogatja a nemzetközi piacra való kilépést.”

Gabriela Macoveiu

Kommunikációs, együttműködési és vállalkozásfejlesztési osztályvezető, Észak-keleti Regionális Fejlesztő Ügynökség.